

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Petra Mikeše a Martina Jakuba Bruse v právní věci žalobce: **JUDr. M. H., LL.M., MBA**, zastoupený JUDr. Ing. Bc. Milanem Mlezivou, advokátem se sídlem Skrétova 1011/48, Plzeň, proti žalovanému: **Národní bezpečnostní úřad**, se sídlem Na Popelce 2/16, Praha 5, proti rozhodnutí ředitele žalovaného ze dne 25. 7. 2019, čj. 135/2019-NBÚ/07-OP, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 4. 2022, čj. 5 A 121/2019-93,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 4. 2022, čj. 5 A 121/2019-93, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím z 11. 4. 2019, čj. 39915/2019-NBÚ/P, žalovaný rozhodl podle § 121 odst. 2 ve spojení s § 81 odst. 1 písm. e) zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, tak, že doklad o bezpečnostní způsobilosti fyzické osoby se žalobci nevydává. Rozklad proti tomuto rozhodnutí ředitel žalovaného v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

[2] Žalobu podanou proti rozhodnutí ředitele žalovaného Městský soud v Praze zamítl v záhlaví uvedeným rozsudkem. Městský soud ve věci nařídil jednání na středu 6. 4. 2022 v 10:00 hodin, na něž byl již 12. 2. 2022 řádně předvolán i tehdejší zástupce žalobce. V pátek 1. 4. 2022 žalobce soudu zaslal v pořadí první žádost o odročení jednání. Jako důvod uvedl, že vůči svému prvnímu zástupci měl důvěru, avšak po jeho náhlém úmrtí převzal zastoupení žalobce JUDr. Jan Brož, Ph.D., s nímž ale nedošlo k navázání nezbytné důvěry. Po proběhlé osobní poradě před jednáním, k níž došlo až 31. 3. 2022, žalobce naznal, že je na místě zrušit zastoupení JUDr. Brože, k čemuž došlo k 1. 4. 2022. Současně žalobce požádal o odročení jednání, aby měl nový (současný) zástupce před převzetím zastoupení možnost nastudovat spis. Přípisem doručeným žalobci 5. 4. 2022 Městský soud

žalobci sdělil, že žádost vyhodnotil jako zcela nedůvodnou, jelikož JUDr. Brož byl k jednání řádně předvolán téměř dva měsíce přede dnem jeho konání. Dále soud uvedl, že žalobce JUDr. Brožovi udělil plnou moc již před dvěma lety, přičemž po celou tuto dobu, až do 1. 4. 2022, soud neměl žádnou informaci o tom, že by se mezi žalobcem a zástupcem vyskytovali jakékoli nesrovnalosti.

[3] Dne 5. 4. 2022 ve 12:47:58 hodin došla městskému soudu druhá žádost žalobce o odročení nařízeného jednání s odůvodněním, že žalobce byl tento den pozitivně testován na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2, což doložil potvrzením o absolvování testu. Zopakoval, že v současné době není zastoupen. I tuto žádost městský soud vyhodnotil jako nedůvodnou, neboť žalobcem zaslané potvrzení o výsledku testování posoudil jako neprůkazné, jelikož v něm chyběl podpis oprávněné osoby a otisk razítka odběrového místa, kde mělo k testování dojít. Žalobce následně těsně před začátkem jednání, v 09:45 hodin, zaslal soudu potvrzení o výsledku testování, které již obsahovalo podpis i razítko odběrového centra. Městský soud jej však shledal opožděným, neboť jej neměl k dispozici v okamžiku zahájení jednání. K tomu uvedl, že pochybení žalobce, jenž opožděně zaslal soudu řádné potvrzení o testování, ačkoli jej musel mít již předchozí den (5. 4. 2022), rozhodně nelze klást za vinu soudu, nýbrž jen a pouze žalobci, a to tím spíše, že žalobce je advokát a insolvenční správce. Městský soud shledal postup žalobce jako ryze účelový, a proto jednal v jeho nepřítomnosti.

[4] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, v níž navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[5] Namítl, že napadený rozsudek je nezákonný, jelikož nařízené jednání nebylo odročeno, ač k tomu byly dány řádné důvody na straně stěžovatele. Argument městského soudu, že zastoupení JUDr. Brožem probíhalo bez problémů dva roky, nemůže obstát, neboť po tuto dobu se ve spise nic nedělo a věc pouze čekala na projednání soudem. Nebylo tedy třeba žádného jednání mezi stěžovatelem a tehdejším zástupcem. Podstatné je, že zástupce neinformoval stěžovatele o nařízeném jednání s dostatečným předstihem, aby se na to mohli společně připravit. Stěžovatel totiž sám náhodou zjistil, že městský soud nařídil jednání na 6. 4. 2022. Je proto logické, že stěžovatel ztratil k tehdejšímu zástupci důvěru. Ze strany stěžovatele nešlo o účelovou snahu odročit jednání, na něž netrpělivě čekal dva roky. Ani ze spisu nijak neplyne, že by protahoval řízení. Důvodem pro odročení bylo pouze to, že využil svého ústavního práva a chtěl mít řádného zástupce při jednání soudu, který bude mít jeho důvěru a samozřejmě bude seznámen s celým spisovým materiálem. Městský soud proto pochybil, neboť jednání neodročil.

[6] Městský soud měl podle stěžovatele jednání odročit i z toho důvodu, že byl stěžovatel pozitivně testován na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2. Nesprávný je závěr, že potvrzení o výsledku antigenního testu bez razítka a podpisu je neplatné. Pokud by se totiž stěžovatel k jednání dostavil, je přesvědčený, že by porušil povinnost karantény. Choval se však zodpovědně, z jednání se omluvil a požádal o odročení, což mu ale městský soud přičetl k jeho tíži. Ohradil se proti tvrzení městského soudu, že potvrzení o výsledku antigenního testu s razítkem a podpisem měl k dispozici již 5. 4. 2022. Ze spisového materiálu je patrné, že první potvrzení zaslaný datovou schránkou 5. 4. 2022 je ve formátu .pdf, jak jej stěžovatel obdržel e-mailem od testovacího centra. Druhé potvrzení s razítkem a podpisem je ve formátu .jpg, tedy vyfoceného obrázku, který mu na jeho žádost zaslalo testovací centrum poté, co se dozvěděl, že soud trvá na administrativních údajích na potvrzení. Nadto, potvrzení s razítkem a podpisem stěžovatel, jakmile je

pokračování

obdržel, zaslal soudu v 09:45 hodin. Městský soud měl ještě před zahájením jednání k dispozici řádné potvrzení o výsledku testování.

[7] Stěžovatel je přesvědčený, že jak změna zástupce, tak i pozitivní výsledek testování byly důležitými důvody pro odročení jednání ve smyslu § 50 s. ř. s. Městský soud mu tak svým postupem odepřel právo na osobní účast na jednání soudu a právo při tomto jednání tvrdit skutečnosti, navrhopat důkazy a předkládat právní argumenty, jež je jedním ze základních pilířů práva na spravedlivý proces.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí. Městský soud pečlivě posoudil stěžovatelem uvedené důvody pro odročení a náležitě zdůvodnil, proč jednání neodročil a jednal bez přítomnosti stěžovatele. Podle žalovaného uvedl stěžovatel důvod nevytvoření či ztráty důvěry (spočívající v neinformování o nařizeném jednání) až v kasační stížnosti.

[9] Kasační stížnost je důvodná.

[10] Podle § 49 odst. 1 části věty první *k projednání věci samé nařídí předseda senátu jednání a předvolá k němu účastníky ...*. Podle odst. 3 téhož ustanovení *neúčast řádně předvolaných účastníků nebrání projednání a skončení věci, nejsou-li důvody pro odročení podle § 50.*

[11] Podle § 50 věty první s. ř. s. *může být z důležitých důvodů jednání odročeno.* Soud zde nemá možnost volby a za splnění předpokladu existence důležitého (omluvitelného) důvodu odročit jednání vždy musí (rozsudek NSS ze 17. 2. 2005, čj. 2 Afs 5/2005-96, č. 558/2005 Sb. NSS).

[12] Podle čl. 37 odst. 2 Listiny *má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení.*

[13] Nejvyšší správní soud i Ústavní soud setrvale míní, že právo účastníka řízení na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti, včetně možnosti vyjádřit se k věci, je v ústavněprávní rovině garantováno článkem 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále „Listina“). Každý, kdo je účastníkem řízení před soudy, má právo se ve své věci takového řízení (jednání před soudy) osobně účastnit, zpravidla bez ohledu na to, zda by jeho přítomnost měla, anebo neměla vliv na vydání rozhodnutí. Jestliže soud přítomnost účastníkům řízení neumožní, lze v jeho postupu spatřovat porušení ústavního práva účastníka řízení (rozsudek NSS z 30. 6. 2021, čj. 2 As 104/2021-22, bod 11).

[14] Městský soud proto měl povinnost nařídit a konat jednání v takovém termínu, aby pokud možno odpovídal možnostem účastníků řízení a jejich zástupců s přihlédnutím k jejich situaci, k povaze věci či k obecným poměrům (zde mimo jiné též se zohledněním zvláštní situace dané pokračující pandemií nemoci covid-19).

[15] Pokud jde o první z důvodů pro odročení jednání spočívající ve výměně zástupce v důsledku ztráty důvěry k zástupci JUDr. Brožovi, Nejvyšší správní soud nesouhlasí se závěrem městského soudu, že žádost o odročení byla nedůvodná. Je sice pravdou, že stěžovatel tomuto zástupci udělil plnou moc již v říjnu 2020, tedy rok a půl před datem nařizeného jednání 6. 4. 2022. To samo o sobě je však pro nyní projednávanou věc v podstatě bez významu, neboť stěžejním je samotný důvod, jenž vedl u stěžovatele ke

ztrátě důvěry k jeho zástupci. Tím bylo neinformování o datu nařízeného jednání, k němuž logicky došlo až v návaznosti na nařízení jednání městským soudem na začátku února 2022. Z první žádosti stěžovatele z 1. 4. 2022 plyne, že se o této situaci dozvěděl až v týdnu od 28. 3. 2022. Ze stejného důvodu je nepodstatná i skutečnost, že zástupce stěžovatele byl na toto jednání řádně předvolán téměř dva měsíce dopředu, což stěžovatel ani nezpochybňoval. V souvislostech nynější věci je tak rozhodné zásadně to, že stěžovatel objektivně zjistil, že pozbyl důvěru ke svému zástupci až v souvislosti s poradou konanou 31. 3. 2022 za účelem přípravy na jednání. Ta se konala až několik málo dnů před samotným jednáním (zde šest dnů), což je postup běžný a logický, neboť účelem takové porady je, aby byla vzájemná domluva na procesním postupu co nejaktuálnější.

[16] Vzhledem k výše uvedenému je irelevantní, že městský soud po celou dobu až do 1. 4. 2022 neměl žádnou informaci o tom, že by se mezi stěžovatelem a zástupcem vyskytovali jakékoli nesrovnalosti. Rozhodné je, že 1. 4. 2022, tedy v přiměřeně dostatečném předstihu před konáním jednání, tuto informaci již měl, a že podstata této informace nebyla neaktuální. Nadto je třeba souhlasit se stěžovatelem, že po převážnou dobu od října 2020, kdy stěžovatel udělil plnou moc JUDr. Brožovi, až do 1. 4. 2022 v řízení nebyly činěny žádné úkony vyžadující zapojení samotného stěžovatele, při nichž by mohl reálně zjistit nedostatek důvěry k JUDr. Brožovi. Takovým úkonem byla až osobní porada 31. 3. 2022, po níž stěžovatel obratem následující den informoval soud. Je třeba také přihlídnout k tomu, že celé předchozí období bylo obdobím probíhající pandemie nemoci covid-19, kdy byly jakékoli vzájemné osobní kontakty mezi lidmi maximálně omezovány. S ohledem na právo na právní pomoc plynoucí z čl. 37 odst. 2 Listiny nelze za takové situace stěžovateli upřít realizaci jeho práva na to, aby byl v řízení před soudem, zde konkrétně při jednání, zastoupen právním profesionálem, jenž bude mít dostatečný čas na seznámení se s věcí. Na uvedeném nic nemění ani samotná skutečnost, že sám stěžovatel je také právní profesionál, neboť je jeho právem zvolit si zástupce podle svého uvážení, např. takového, jenž se na daný typ řízení, zde vcelku specifický, specializuje.

[17] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že důvody stěžovatelovy žádosti o odročení jednání za účelem změny zástupce se na první pohled v kontextu nyní projednávané věci nemohly jevit jako nerozumné či účelové, a proto bylo třeba je považovat za vážné a poctivé (rozsudek NSS čj. 2 As 104/2021-22, bod 15) ve smyslu § 50 s. ř. s. Bez významu není ani to, že šlo o stěžovatelovu první žádost o odročení.

[18] Již pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že ani závěr městského soudu stran druhé žádosti o odročení odůvodněné pozitivním výsledkem na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2, nelze akceptovat. Pokud jde o „první“ potvrzení bez razítka a podpisu, stěžovatel podle Nejvyššího správního soudu osvětlil, že takto potvrzení obdržel od testovacího centra. Šlo o formát .pdf, jenž byl evidentně vygenerován přímo v elektronické podobě, bez ručního přidání razítka a podpisu, a takto rovnou zaslán stěžovateli. Až následně na žádost stěžovatele zřejmě testovací centrum vyhotovilo potvrzení i fyzicky s razítkem a podpisem, jehož scan zaslalo stěžovateli ve formátu .jpg. Šlo tedy skutečně o dvě vyhotovení téhož potvrzení. Navíc, měl-li městský soud jakékoli pochyby o skutečné existenci stěžovatelem uvedených zdravotních důvodů, mohl si od něj vyžádat důkladnější zdůvodnění, včetně případného řádného doložení takových důvodů (též rozsudek NSS čj. 2 As 104/2021-22, bod 15).

[19] Jelikož městský soud neuznal ani jeden ze stěžovatelem uvedených důvodů pro odročení nařízeného jednání a jednání konal v rozporu s § 49 odst. 3 ve spojení s § 50 s. ř.

pokračování

s. bez přítomnosti stěžovatele, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že řízení před městským soudem bylo zatíženo procesní vadou (porušující stěžovatelovo základní právo na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti), která ve svém důsledku mohla vést k nezákonnému rozhodnutí ve věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

[20] Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je městský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[21] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 2. srpna 2023

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu